

Direcció de Serveis de Relacions Internacionals

11è Curs sobre la Unió Europea
Recull de
Ponències

Barcelona, 28, 29 i 30 de novembre de 2005

Direcció de Serveis de Relacions Internacionals
Oficina de Cooperació Europea

Còrsega, 300 · 08008 Barcelona
Tel. 934 022 077 · <http://www.diba.cat>
e-mail: o.cooperacioeuropea@diba.cat

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

1501050075

Índex

- 3 **Introducció**
- 5 **Obertura del Curs**
Agustí Fernández de Losada
- 9 **Reptes actuals de la Unió Europea**
Sami Naïr
- 15 **Catalunya i Europa**
Javier Sánchez
- 19 **Participació de les entitats locals en el procés
d'elaboració de les polítiques comunitàries**
Charles Reich
- 25 **La Cooperació descentralitzada de la Unió Europea amb
Amèrica Llatina**
Marc Rimez
- 29 **La política de veïnatge amb la ribera sud de la Mediterrània**
Andreu Bassols
- 33 **Les relacions de la UE amb Àsia**
Juan Víctor Monfort
- 41 **Presentació de l'Observatori de Cooperació Descentralitzada**
Agustí Fernandez de Losada
- Presentació del Bloc "La societat de la informació"**
- 45 Montserrat Domènech
- 49 Jordi Pericàs
- 51 **La política comunitària sobre la informació i
comunicació: l'eEurope i la iniciativa i2010**
Alexander Heichlinger

- 55 **Activitats de la UE relacionades amb la Societat de la Informació, programes i ajuts**
Sílvia González González
- 59 **La participació de les ciutats en els projectes europeus**
Joan Batlle i Montserrat

Introducció

Aquesta publicació recull les principals aportacions presentades durant el Curs sobre la Unió Europea, que es va celebrar l'octubre de 2005 en el marc de les accions formatives que desenvolupa la Direcció de serveis de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona.

Representants de les institucions comunitàries, tècnics dels ajuntaments de la província, experts, professors universitaris i membres de la pròpia Direcció van exposar al llarg del Curs coneixements i perspectives sobre temes d'actualitat a Europa. Entre d'altres, es va tractar sobre els reptes de la Unió Europea i la participació dels ens locals a Europa, les seves relacions amb Amèrica Llatina, la Mediterrània i Àsia, i la societat de la informació.

Amb la present edició volem destacar la importància d'oferir informació de primera mà sobre les polítiques de la Unió amb incidència a les nostres ciutats. Esperem que sigui d'utilitat en la tasca de facilitar als ajuntaments el coneixement d'aquestes polítiques i accions.

Obertura del Curs

Agustí Fernández de Losada
Director dels Serveis de
Relacions Internacionals
Diputació de Barcelona

Obrim la jornada amb unes paraules d'agraïment dirigides als assistents a l'11a edició d'aquest curs organitzat per la Diputació, que vol tractar i treballar totes les qüestions vinculades a la Unió Europea que tenen rellevància per als governs locals en general i, especialment, per al de Barcelona.

Actualment vivim uns moments complexos. Podríem dir que Europa viu una crisi que té el punt d'inflexió en la construcció europea des d'una perspectiva política. Un exemple clar ha estat el fracàs de l'aprovació per referèndum de la Constitució a França i també a Holanda. Cal recordar que en els altres països ha estat aprovada directament per via parlamentària excepte a Espanya i Luxemburg, on també s'ha aprovat per referèndum, però amb una participació molt baixa en el cas espanyol.

Europa viu immersa en un problema que dificulta l'avenç cap al gran repte d'una Unió Europea políticament reforçada que pugui tenir un paper en el panorama internacional més enllà de l'espai d'intercanvis econòmics que, si bé ja és prou important, cal superar i anar encara més lluny.

Un altre aspecte d'aquesta crisi s'ha produït també al país veí, a França. Em refereixo als aldarulls relacionats amb qüestions de caràcter social, vinculades als espais de la ciutadania que pateix de primera mà el problema de l'exclusió social. Aquesta situació de crisi profunda també es viu en altres països, com ara Itàlia, Espanya o el Regne Unit. Per a alguns, aquest fenomen està associat a la immigració; en canvi, jo crec que la immigració és un factor positiu. Faig esment de la poca coherència d'acció que té encara la Unió davant d'aquests nous problemes. El fet migratori és necessari per a Europa. Segons Javier Solana, actualment

El factor migratori s'hauria de considerar com una oportunitat i no com un problema, encara que hi ha països que ho tracten com una qüestió vinculada a problemes de seguretat

Europa necessita 20 milions d'immigrants per poder sostenir el seu creixement.

Per bé que el factor migratori s'hauria de considerar com una oportunitat i no com un problema, encara hi ha països que el tracten com una qüestió vinculada, de forma única i exclusiva, a problemes de seguretat. Això ha quedat palès en la Cimera Euromediterrània, en què un dels temes centrals ha estat la immigració, tractada, tanmateix, des d'una perspectiva de seguretat i de control de fronteres mitjançant la coordinació entre els serveis d'intel·ligència dels diferents països de les dues riberes per controlar el flux d'entrada d'immigrants.

Sens dubte, la immigració requereix polítiques actives i, concretament, polítiques socials. La Unió Europea, però, no està actuant en aquest sentit. Nosaltres, des de les ciutats - el primer espai que dóna la benvinguda a la població immigrant-, atorguem a aquesta qüestió la importància que li correspon, i ja hem començat a treballar per desenvolupar polítiques d'integració dirigides a aquests nous ciutadans.

Aquest fenomen ha quedat palès en les reivindicacions fetes en les trobades celebrades prèviament a la Cimera entre les dues riberes de la Mediterrània. Em refereixo a la trobada de ciutats i de regions, a la trobada de parlamentaris, a la trobada Barcelona +10 de dones per tractar la qüestió de gènere i a la trobada vinculada a la cultura.

Un altre aspecte relacionat amb aquesta situació de crisi són les perspectives financeres de la Unió.

Sota la presidència de Luxemburg durant el darrer semestre, es van presentar unes perspectives financeres per al període 2007-2013 que no van ser aprovades a causa de fortes discrepàncies entre molts dels països membres, bàsicament per les divergències en els criteris d'aportació econòmica entre els països rics i els menys desenvolupats.

Cal recordar que la proposta inicial feta per la Comissió era d'un 1,24% del PIB europeu i que la mateixa proposta feta sota la presidència de Luxemburg va ser d'un 1%. Aquest és ara el punt de partida de la negociació de la presidència britànica. Si en les properes setmanes no s'arriba a un acord

sobre les perspectives financeres, Europa viurà una paràlisi pel que fa als seus mecanismes i a la seva capacitat d'acció.

Per a nosaltres és un tema transcendent i ens toca de ben a prop, ja que afecta les polítiques de cohesió social, és a dir, els fons estructurals i de cohesió.

El contingut del curs s'estructura en tres dies. El primer dia és una jornada de debat i reflexió general sobre les grans qüestions que afecten Europa, mentre que en el segon dia es debatran temes de rellevància especial, o per l'actualitat o perquè no han estat tractats en altres edicions. Aquest any tindrem com a protagonistes, d'una banda, les relacions exteriors de la UE i, de l'altra, les polítiques vinculades a la societat de la informació i la competitivitat.

Concretament per a avui, hem convidat el Sr. Sami Naïr, que ens farà una reflexió sobre els reptes actuals de la Unió Europea, i el Sr. Javier Sánchez, cap de l'àrea tècnica del Patronat Català Pro Europa, perquè ens doni una visió actual del procés d'integració europea vist des de Catalunya.

Cal dir que en lloc seu havíem convidat la Sra. Anna Terrón, secretària general del PCPE, però malauradament no hi podia assistir, perquè acompanyava el president de la Generalitat, el Sr. Pasqual Maragall, en el Comitè de les Regions.

I, finalment, hem convidat el Sr. Carles Reig, cap de la unitat de la Comissió de Desenvolupament Regional del Parlament Europeu perquè ens parli de la participació de les entitats locals en el procés d'elaboració de les polítiques comunitàries.

Demà tindrem un bloc dedicat a les relacions exteriors de la Unió Europea. Creiem que és un tema sensible atès que Europa s'ha convertit en el primer donant de cooperació del món, tot i les dificultats per plantejar línies de relació exterior a causa de la falta de coordinació intergovernamental.

L'altre bloc estarà dedicat a la societat de la informació. Aquesta també és una qüestió cabdal per als territoris quan es pretén combinar competitivitat, desenvolupament i societat de la informació tal com fa la nova política de cohesió social en un dels seus objectius.

I finalment, dimecres, com cada any, tindrem un taller pràctic dedicat a la concepció i gestió de projectes liderat per Xavi Tiana, Josep Rodríguez i Blanca Soler, membres del Departament de Relacions Internacionals de la Diputació.

Sami Naïr
professor de Ciències
Polítiques de la Universitat
de París VIII

Reptes actuals de la Unió Europea

Des del fracàs de la Comunitat Europea als anys cinquanta no ens havíem trobat en una crisi tan profunda. Per sortir-nos-en no hem de renunciar al projecte europeu, sinó que hem d'interpretar els fets i fer-ne un balanç per saber com hem arribat fins aquí.

Ens trobem en una crisi global de construcció del procés europeu, que pot definir-se des de tres àmbits diferents, però ben relacionats:

- Crisi del projecte polític
- Crisi del contingut social
- Crisi de la legitimitat democràtica de la Unió Europea

Crisi del projecte polític

Al fracàs de la Constitució europea a França i als Països Baixos hi hem d'afegir que si els britànics l'haguessin votada també hauríem tingut el mateix resultat en contra del procés.

Aquest fracàs que s'ha reflectit en els països de tradició més europea significa que la població no comparteix l'orientació actual, i que per tant som davant d'un problema de fons.

La creació de la Unió Europea, sense voler ser xovinista, va ser voluntat de França quan als anys quaranta volia posar fi a l'enfrontament històric amb Alemanya. Avui França mateixa ens invita a la reflexió dient que no al projecte, i ens posa damunt la taula els desacords sobre el model institucional. En el capítol de la Constitució sobre les competències de la Unió no hi ha cap idea d'aquest nou model per a Europa; som, doncs, davant d'una Europa federal? O d'una Europa confederal? O es tracta d'una Europa sui generis? El fet és que no hi ha hagut acord. Durant aquests últims 25 anys, no hem creat un espai públic

on debatre el futur de la Unió Europea i poder decidir quin model polític i institucional volíem.

Actualment Europa no és percebuda com una realitat amb credibilitat mundial, ni pels europeus ni pels francesos. No existeix una política exterior comuna. Des dels anys vuitanta hem anat dient que la Unió Europea era un espai polític i una alternativa a l'antic bloc totalitari i al bloc americà però, en canvi, davant de la crisi de l'Iraq la feble unió dels països s'ha trencat i no solament han estat els britànics que han decidit donar suport als Estats Units, sinó també els nous socis europeus, els països de l'Est.

On és l'Europa europea i la seva independència?

Un altre problema que configura la crisi política és l'ampliació. Ja en l'adhesió d'Espanya, Grècia i Portugal, etc. es va dir que es creava l'espai d'una Europa occidental i que el que calia fer era aprofundir en la construcció d'Europa. Amb 12 o 15 estats era fàcil arribar a algun acord, però amb 25, 27, i demà 30, o potser 32, és absolutament impossible d'arribar a un acord sobre el sistema institucional.

De fet, l'ampliació ha constituït el primer acte en contra de la construcció política d'Europa, en canvi, ha estat un acte a favor d'una construcció econòmica d'Europa. Materialment és impossible organitzar una Unió amb tants socis, en aquell moment la construcció europea s'havia d'haver reformulat. Tots els indicis mostren que el projecte europeu tendeix cap a la creació d'un gran mercat on el contingut polític és escàs. D'altra banda, el sistema de cooperacions reforçades permet crear lligams estrets entre els països més potents d'Europa. I això és greu.

Un tercer aspecte d'aquesta crisi política és l'acord, impossible de dur a la pràctica, sorgit de la conferència intergovernamental de Niça del 2000, que organitza la no-governabilitat de la Unió Europea. És a dir, l'equilibri radica en la presumpció d'un bon acord entre Alemanya i França, situació que lògicament no queda garantida amb l'actual canvi d'orientació del govern alemany.

Amb l'arribada dels països de l'Est, Alemanya rebre'n el suport i fer front als països del sud recuperant el seu paper a l'Europa central i trencar l'eix francoalemany. Això ja és present en totes les reunions del Consell. Cal afegir-hi també

Tots els indicis mostren que el projecte europeu tendeix cap a la creació d'un gran mercat on el contingut polític és escàs

el paper que ha fet la Gran Bretanya, els darrers deu anys, pròxim a les polítiques americanes que vol la creació d'un gran mercat, una zona de lliure canvi oberta a l'àmbit mundial, encara que això creï enfrontaments dins de la Unió Europea.

El rebuig de la Constitució europea a França, amb un 55% de vots en contra, fa inviable una segona aprovació. I ens plantejem, des de França, si realment és necessària una constitució o, simplement un tractat internacional. Una constitució implica un acord fonamental. Mentre que una Unió amb 27 o amb 30 nacions li és molt difícil d'arribar a un acord sobre qüestions fonamentals, encara que hi hagi coses en comú entre tots els Estats membres, la pregunta clau és si existeix un únic poble o trenta pobles europeus diferents.

La Constitució, reflecteix aquest dubte, ja que està redactada amb un excés de detall, mentre que el que necessitariem és un projecte general.

El tema del finançament europeu és també un problema polític; en el fons s'hi debat una concepció lliberal del mercat amb lliure competència que fa innecessàries les assignacions actuals als fons estructurals i de cohesió.

Crisi del contingut social

Els socialistes hem de ser coherents, no podem tenir un discurs de dretes en el si d'Europa i un altre d'esquerres quan fem política interna.

Des de la seva creació el 1957 fins al tractat de Maastricht incloent-hi la fase del mercat interior als anys vuitanta, es tractava de crear un mercat únic europeu i una estratègia de cohesió entre les regions pel que fa a les consecucions europees. Per tant, cada nou membre era igual que els altres Estats membres, s'aplicava el principi d'igualtat. Amb l'ampliació aquest principi ha deixat d'aplicar-se, som davant d'una ampliació a la baixa, és una integració violenta d'aquests països.

Amb el tractat de Maastricht una de les qüestions fonamentals era saber quin paper jugava Europa i es va acordar un pacte d'estabilitat, que de fet era inviable. Els

El tema del finançament europeu és també un problema polític; en el fons s'hi debat una concepció lliberal del mercat amb lliure competència

La política monetarista que segueix la Unió implica la transformació dels vincles socials, del mercat de treball, la flexibilització, el desenvolupament de la precarietat i l'augment de l'atur

critèris de convergència econòmica del tractat controlaven el creixement de l'economia i el creixement de la inflació. Però en època de crisi mundial, aquests mateixos criteris frenen el creixement i no fan possible una política d'ocupació.

La situació actual és que la Gran Bretanya no és dins de l'euro; per tant, no vol canviar les regles del joc, mentre que França no respecta els criteris de convergència i Alemanya tampoc, podríem dir que es respecta la ideologia continguda en el pacte, però en canvi la pràctica dels criteris no, és un pacte insostenible. Actualment la política econòmica beneficia les grans multinacionals europees i els Estats Units, perquè un euro fort abaixa el valor del dòlar.

La política monetarista que segueix la Unió implica la transformació dels vincles socials, del mercat del treball, la flexibilització, el desenvolupament de la precarietat i l'augment de l'atur. Això també va ser argüït en contra de la Constitució a França. Sense anar més lluny, els contractes temporals a França han augmentat i aquest signe s'estén per tot Europa.

Aquest model social té com a conseqüència clara la creació de fortes desigualtats, no hi ha interessos socials comuns, és impossible arribar a trobar un vincle entre tots els pobles europeus.

Crisi de la legitimitat democràtica de la Unió Europea

Les institucions europees no afavoreixen la democratització. La Comissió Europea no té gaire control. El Consell Europeu treballa amb opacitat i el Parlament no té poder ni té veritable representació. Cal afegir que els pobles europeus tenen un promig de participació del 40 al 42%, per la qual cosa hi ha un desinterès total. Es radicalitzen els dèficits democràtics i les institucions s'allunyen dels pobles.

El balanç és molt negatiu, però hem de lluitar per reorientar la construcció europea. Ens hem de preguntar: el model lliberal és un model necessari per a una Europa que vol un nivell social i polític fort? Quins són els nostres valors? I com donem un contingut concret a aquets valors? Personalment, crec que s'ha de reorientar el contingut d'aquets valors i introduir una nova concepció.

S'hauria de donar més poder al Parlament Europeu, donant poder d'expressió, a la sobirania dels pobles

L'objectiu de l'ocupació s'hauria d'integrar en l'Estatut del Banc Central per tal que esdevingués una política pròpia fent crèdits per desenvolupar l'ocupació. S'hauria d'incloure l'objectiu del creixement econòmic, juntament amb el de la competitivitat. S'hauria de donar més poder al Parlament Europeu, donant poder d'expressió, a la sobirania del pobles. Tampoc hi ha cap control en les polítiques europees econòmiques. S'hauria de proposar el disseny de grans plans de desenvolupament econòmic en l'àmbit europeu, igual que s'ha fet en l'àmbit nacional, ja es va fer amb la PAC. Per tant, es podrien proposar unes línies europees d'infraestructures, d'estalvi per ajudar a desenvolupar les regions més pobres, compartir polítiques comunes d'aigua, etc.

Tenim moltes coses per fer, però per això hem de modificar la concepció de l'economia basada en la defensa ultraliberal del mercat, necessitem posar la política al centre, l'interès públic ha de ser l'eix vertebrador, ens ha d'interessar crear un model social polític i cultural europeu, ja que som davant d'un assumpte fonamentalment de civilitzacions.

Jo estic convençut que la frenada de la Constitució a França i als Països Baixos s'ha d'aprofitar per anar més enllà en favor de les capes socials que conformen els pobles europeus.

Javier Sánchez
Cap d'Àrea del Patronat
Català Pro Europa

Catalunya i Europa

Des de sempre, la Unió Europea havia estat, per a Catalunya i per a Espanya, un valor positiu. Europa volia dir democràcia i modernitat. Tanmateix, això avui és diferent: som en un debat més real, en què Europa ja no és per a nosaltres quelcom que sempre està bé, independentment del contingut que prengui. Això ens acosta a la situació d'altres països de la Unió.

Voldria descriure la conjuntura de Catalunya dins Europa ara fa vint anys, quan tingué lloc la creació del Patronat Català Pro Europa (PCPE), com també la conjuntura actual d'aquest procés i la situació del nou Patronat, encapçalat per la secretària general, Anna Terrón.

L'any 1984 es crea un PCPE que té com a objectiu principal esdevenir una eina de difusió europea, amb una dimensió informativa molt important: informació sobre els principis bàsics i les polítiques de les comunitats, i també informació més específica sobre polítiques, recursos i oportunitats, per a ciutadans i per a institucions.

La formació també va ser una aposta important, amb la creació de l'Institut d'Estudis Europeus, que creà el Màster sobre Estudis Europeus, juntament al curs anual sobre la Unió Europea que organitza el mateix Patronat.

El Patronat Català Pro Europa funciona com una gran agència europeïtzadora, amb delegacions a totes les capitals de província i amb una seu central a Barcelona. Totes les delegacions adopten els objectius i, en conseqüència, els instruments del PCPE. És també un espai d'interlocució i informació per al Govern de la Generalitat, però no té la pretensió de ser-ne un agent de suport estratègic.

També cal remarcar que la forma jurídica del Patronat respon a la necessitat de tenir una representació a Brussel·les que no despertés les protestes de l'Estat espanyol -tal com havia passat amb l'oficina basca-, de manera que engloba Administració autonòmica, diputacions, ajuntaments, universitats i cambres de comerç, entre d'altres. Representa també, doncs, la societat civil catalana. Aquest és un aspecte molt interessant, perquè hi entren en joc els representants de les forces del país.

El PCPE era, per tant, una eina que estava a l'abast de la gent, encara que no era vist com un referent o una eina de suport estratègic i de país, però donava informacions bàsiques sobre el que s'havia fet o es podia fer a Europa. Després de més de vint anys de funcionament, s'obre avui una nova etapa en què el Patronat Català Pro Europa sí que vol tenir aquest caràcter.

El nou Patronat impulsa a Europa, a instàncies del Govern, principis com el de subsidiarietat, que comencen a trobar un lloc en el si de la Unió Europea. Aquesta és una lluita política pel reconeixement de la diversitat i la diferència, però també per modificar les estructures polítiques europees i sensibilitzar la Unió per tal que deixi més espai als governs regionals i locals, amb una participació més directa, més propera a nosaltres. És aquest l'esperit del principi de subsidiarietat, tal com es va recollir amb la creació del Comitè de les Regions.

Un altre espai de treball important és el del català a la Unió. Entenem que l'ús del català és un element de democràcia i de ciutadania europea que apropa les institucions europees al poble de Catalunya.

Però més enllà de l'impuls a certes polítiques, el Patronat pretén, sobretot, continuar la transformació dels mecanismes i de la cultura de les administracions catalanes per aconseguir que esdevinguin elements de governació dins un país europeu: Europa com un àmbit de govern més.

Una Europa que, per a Espanya i per a Catalunya, passa de ser una redistribuidora a una facilitadora d'oportunitats, de competitivitat. És un canvi de cultura administrativa que ha d'afectar no només la Generalitat, sinó totes les administracions del país.

L'ús del català és un element de democràcia i de ciutadania europea que apropa les institucions europees al poble de Catalunya

Poso com a exemple la Diputació de Barcelona, que no solament dona informació sobre Europa, sinó que també la qualifica, orienta, facilita la recerca de socis i participa ella mateixa en projectes europeus.

El tercer element d'aquesta agenda queda configurat amb el desenvolupament territorial local i rural. Es tracta de saber aprofitar el canvi cultural de què parlava, en tota la seva dimensió i en el territori català.

Amb l'ús de la metodologia i les eines europees podem dinamitzar el territori d'una manera nova, més efectiva, més estratègica i participada

Podem dir, doncs, que el PCPE es consolida com un dinamitzador d'actors del territori que tenen molt a dir en processos de competitivitat, de creixement econòmic i d'ocupació. Amb l'ús de la metodologia i les eines europees podem dinamitzar el territori d'una manera nova, més efectiva, més estratègica i participada. També ens referim als entorns més urbans, que s'han d'incloure en les estratègies catalanes dins d'aquest marc.

En consonància amb el procés de Lisboa, fem seguiment d'indicadors lligats a l'ocupació, a la competitivitat, al medi ambient i a inversions sobre recerca i al territori, és a dir, sobre un conjunt d'àrees que identifiquem com a eixos d'una estratègia catalana respecte a Europa. Cal afegir-hi també l'agricultura i la pesca, que són elements importants d'aquesta agenda.

Un altre element del programa són els mateixos sectors: com articulem els sectors de la societat, els agents del país, dins de la Unió Europea amb coherència dins de l'estratègia catalana.

El PCPE intenta ser un agent que ajudi a la dinamització i a la governança de Catalunya en clau europea. Concretament, això implica tenir una visió comuna, pactar una agenda, detectar els interlocutors obligats del país, dotar-los d'instruments de verificació de resultats, etc. I, sens dubte, requereix una estratègia governamental que associï el factor europeu a totes les seves polítiques. Treballem al costat del Govern per aliar-nos-hi i treballar cap enfora.

També donem suport a grans dossiers del Govern: per exemple, la participació catalana en el Comitè de les Regions, l'Euroregió, la política euromediterrània, etc.

Com portem a la pràctica aquesta agenda, de la qual he esbossat els aspectes principals?

El Patronat s'organitza funcionalment en diferents àrees i oficines. Tenim oficines a Catalunya -Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona-, a més de la seu de Brussel·les. Les diferents àrees funcionals del Patronat són responsables de diferents dimensions d'aquesta activitat. L'àrea que encapçalo està formada per deu assessors assignats sectorialment a cada política, que enllacen els seus interlocutors del Govern amb la Comissió Europea. Aquests deu assessors en temes europeus poden fer de lobby a Brussel·les, i informen dia a dia i de forma privilegiada sobre temes més aviat de servei corrent, com ara recerca, subvencions, etc.

Hem creat unes comissions tècniques de cooperació per impulsar la creació d'espais de participació interns i externs en què es posin en comú altres sectors -administratius en primer lloc- i en què el PCPE faciliti que aquests actors, de la mà del Govern, cerquin espais de posició i influència compartits respecte de la Unió. Aquestes comissions responen a la idea de coordinar-se per influir més. En aquest sentit, creem espais de deliberació i participació; som un catalitzador i un agent de facilitació, i construïm confiança envers Europa.

Cal esmentar de forma destacada que, fruit d'un acord del Govern espanyol (els acords de la CARCE), és possible la participació d'un representant de les comunitats autònomes juntament a la delegació oficial de l'Estat en el Consell de la Unió Europea. Aquest acord permet la creació d'un mecanisme de consulta sobre aquests temes en què intervenen les CA, de manera que les regions dialoguen entre elles i transmeten la seva postura a l'Estat espanyol.

Donant continuïtat a la tasca d'informació tradicional del Patronat, un nou projecte, Europe Direct, està acostant els continguts europeus al món local, i ho fa a través d'una xarxa de 350 punts d'informació, que ja existeixen però que nosaltres nodrim d'informació especialitzada.

Participació de les entitats locals en el procés d'elaboració de les polítiques comunitàries

Charles Reich
Cap d'Unitat de la Comissió
de Desenvolupament Regional
Parlament Europeu

M'agradaria començar amb una explicació del funcionament de les institucions comunitàries i després explicaré com es prepara i negocia la política de cohesió i com es posarà en pràctica a partir del 2007. Entenc que aquesta és una de les polítiques que més interessa als governs locals i regionals.

Cal recordar que la política de cohesió es posa en marxa per a períodes força llargs. Actualment estem dins del període 2000-2006, així doncs, és el 1999 quan es van començar a discutir les mesures i dotacions pressupostàries per al període que acabarà l'any vinent. Des de fa un any, estem preparant el període següent, comprès entre el 2007 i el 2013, que tindrà conseqüències importants per a Espanya.

El triangle institucional està format pel Consell Europeu, la Comissió i el Parlament; ara bé, cada dia que passa el Comitè de les Regions agafa un rol més important en l'àmbit de la política regional.

Comencem pel Consell de Ministres. Hi ha consells de ministres d'Afers Socials, d'Afers Estrangers... i cada govern hi està representat per un membre del seu govern. Aquí es fa palesa la problemàtica regional, ja que l'estructura dels països és diferent. Per exemple, alguns tenen una estructura federal, això afecta els representants assistents al Consell Europeu. D'altres, com ara Espanya, han preparat un acord on s'instaura la representació de les autonomies en el si del Consell de Ministres.

Cal destacar que en aquest acord de representació espanyol es mantenen certs principis:

- 1. Unitat de la representació espanyola al Consell de Ministres.*

2. *Reconeixement d'una unitat d'acció en la representació espanyola a l'exterior.*
3. *Manteniment i facilitació de la capacitat de reacció i de decisió d'Espanya.*
4. *Garantia de la lleialtat i de la confiança mútua entre l'estat i les autonomies.*
5. *Correspondència en la participació de les autonomies en els afers europeus.*
6. *Representació conjunta de les autonomies.*
7. *Representació de l'estat en el resultat de les negociacions.*

Aquests principis són forts i pretenen garantir la representació de les comunitats autònomes dins del marc estatal espanyol quan actua dins de l'ordre europeu.

Dins d'una primera etapa, aquest acord del 2004 preveu com s'hauran de discutir, en particular, els temes d'ocupació, salut, protecció dels consumidors, agricultura, pesca, educació, joventut i cultura. Aquí cal destacar el rol dels representats de les comunitats autònomes que són membres de ple dret i poden prendre la paraula al Consell de Ministres, sota autorització del cap de la delegació espanyola.

Pel que fa al Consell de Ministres poso l'accent en la funció legislativa que comparteix parcialment amb el Parlament Europeu.

El Parlament gaudeix de dos mecanismes de participació en la funció legislativa respecte a la política de cohesió, un és la codecisió entre el Consell i el Parlament i l'altre la informació favorable o el poder de ratificació.

Dins del Parlament Europeu hi ha la Comissió de Desenvolupament Regional i de Cohesió, formada per 51 membres repartits proporcionalment entre els diferents grups que integren el plenari del Parlament. Dins d'aquesta Comissió, hi ha països que s'han beneficiat de la cohesió com ara Espanya, Portugal... i també representants dels deu nous països.

Finalment, la Comissió Europea és qui juga el rol més important en la preparació legislativa, perquè té el monopoli

d'iniciativa legislativa i s'encarrega de les negociacions. Representa l'interès europeu i arriba a trobar solucions a les propostes més extremes, especialment ara, davant de 25 països. Això vol dir que no solament compta amb una dificultat política sinó també tècnica tant per a l'elaboració i la posada en marxa com per al control que n'ha de fer a posteriori.

El representat de la Comissió dedicat als afers regionals rep el suport d'una divisió de la mateixa Comissió formada per 600 persones.

Aquesta és la dinàmica d'interacció d'aquest triangle institucional que malgrat els problemes i les crisis que poden haver-hi té un funcionament intern clar.

Hi ha un altre òrgan creat en resposta als països que tenen una estructura administrativa interna descentralitzada o desconcentrada que des de Maastricht s'anomena Comitè de les Regions.

La composició d'aquest òrgan la disposa cada país. Te caràcter consultiu, però donat el pes que tenen determinades regions a Europa es converteix en un òrgan amb certa capacitat d'iniciativa. Dins del Comitè hi ha la comissió territorial que s'ocupa de la política regional.

Respecte a la preparació de la legislació sobre la política de cohesió, recordem que la iniciativa és de la Comissió. El mes de juny del 2001 va començar a preparar una proposició que abastés el nou període, fins i tot va organitzar un fòrum el mes de maig del 2004 sobre el futur de la cohesió on hi van participar diferents representants dels estats i les regions.

Acabat el període actual encetarem un nou període amb una legislació aplicable, pràcticament nova, que incorporà el resultat de tots aquests treballs de consulta realitzats entre el 2001 i el 2004, i també el nou paquet financer que encara no està acordat, tal com tots sabeu.

Concretament la proposició de la Comissió per a la cohesió és d'un 40% del total del pressupost de l'Europa dels 25. Aquest acord financer és el que està determinant el contingut i l'aprovació de la nova legislació de cohesió.

La proposició de la Comissió per a la cohesió és d'un 40% del total del pressupost de l'Europa dels 25

La legislació queda condicionada pel repartiment pressupostari entre els tres nous objectius de cohesió:

Objectiu 1r

Convergència i competitivitat, en un 78% del total, reservat a les regions que estarien per sota del 75% de la mitjana europea.

Objectiu 2n

Competitivitat regional i ocupació, en un 13 o 18%, reservat a les regions que estarien per sobre del 75%.

Objectiu 3r

Cooperació territorial, és a dir transfronterera, en un 3 o 4%.

Actualment tenim previstos quatre reglaments. Un reglament general que aborda el funcionament general del fons estructural, sotmès a l'opinió favorable del PE. Un segon reglament sobre el fons europeu de desenvolupament regional, sotmès al procediment de codecisió. Un de tercer sobre els fons de cohesió, sotmès a l'opinió favorable del PE. I un de quart sobre cooperació regional transfronterera, sotmès al procediment de codecisió.

Enumeraré alguns principis que proposa la Comissió respecte als fons estructurals:

- 1. Complementarietat: els fons intervenen en complement de les accions nacionals, regionals o locals integrant-hi les prioritats de la comunitat.*
- 2. Coherència: els estats han de vigilar que les accions empreses siguin coherents amb les accions polítiques i les prioritats de la comunitat.*
- 3. Conformitat: les operacions finançades amb aquests fons han de ser conformes amb les disposicions del tractat.*
- 4. Partenariat: els Estats membres han d'organitzar, segons les seves disposicions internes, un partenariat amb les autoritats locals, regionals i urbanes; amb els agents econòmics i socials; amb tots aquells que representen la societat civil, com ara les ONG i els departaments de medi ambient, de promoció i de defensa de la igualtat de gènere. Aquest partenariat ha de respectar les competències institucionals,*

jurídiques i financeres de tots els membres que l'integren. Aquest principi és especialment important.

- 5. Intervenció subsidiària i proporcional: és a dir, posada en marxa dels programes operatius que allibera la responsabilitat dels països membres segons el sistema propi de cada estat. Això està determinat en funció del marge de contribució fet per la Unió Europea.*
- 6. Gestió compartida entre els Estats membres i la Unió Europea.*
- 7. Addicionalitat: les contribucions estructurals europees no poden substituir l'aportació estructural pròpia de cada estat.*
- 8. Promoció de la igualtat de gènere: és un principi d'ordre constitucional.*

Cal destacar que les orientacions estratègiques elaborades per la Comissió Europea sobre la política de cohesió determinaran les prioritats comunitàries en l'àmbit de la cohesió, que de totes maneres coincideixen amb els objectius de Lisboa.

Aquestes ja han estat presentades per la Comissió Europea a la Comissió del Parlament. Hi trobem, la millora d'infraestructures, la sinergia entre el medi ambient i el creixement, la millora del coneixement, la millora de la formació i l'educació, etc. Però, no seran aprovades fins que s'aprovi la reglamentació citada anteriorment.

Cada estat ha de presentar un marc de referència estratègic nacional que asseguri la coherència entre les prioritats de la política de cohesió comunitària i les prioritats nacionals

Finalment, cada estat ha de presentar un marc de referència estratègic nacional que asseguri la coherència entre les prioritats de la política de cohesió comunitària i les prioritats nacionals, que ha de tenir per objectiu el desenvolupament regional sostenible.

Els programes operatius contindran les propostes fetes per cada Estat membre per al període 2006-2013. Aquests programes operatius (PO) s'han de fer amb la participació dels governs regionals o locals, en funció de la legislació interna de cada país. Cada estat presentarà una proposició de PO que serà avaluada per la Comissió tenint en compte la coherència i la contribució al marc de referència estratègic nacional.

Cal destacar que el principi de "partenariat públic i privat" es tindrà especialment en consideració en els PO.

D'altra banda, actualment la representació de les regions a Brussel·les és absoluta, diria que n'hi ha 160, i cada cop tenen un paper més rellevant entre els estats i la Comissió Europea. També hi ha federacions entre diferents regions que defensen els mateixos interessos.

Marc Rimez
administrador
DG Europe Aid
Comissió Europea

La Cooperació descentralitzada de la Unió Europea amb Amèrica Llatina

Intentaré presentar ràpidament els principals programes que des de la Comissió fem amb l'Amèrica Llatina. Aquests grans programes funcionen pràcticament sota els mateixos principis de la cooperació europea en general.

Distingim tres grans temes:

- ✓ *Cooperació en el sector de l'educació amb els programes Alban i Alfa, que es refereixen a l'educació superior.*
- ✓ *Cooperació en el sector econòmic, amb programes com Al-Invest, que dóna suport a les Pimes, Alure, petit programa dedicat a l'energia i Alis, dedicat a la societat de la informació.*
- ✓ *Cooperació de suport de l'àmbit institucional, bàsicament amb el programa Urb-Al amb entitats locals, l'Eurosocial, de cohesió social i l'Eurosolar, dedicat a les ONG. Aquest últim està aturat i un petit programa portat a terme per la Universitat de Barcelona sobre un Observatori.*

Aquests programes pretenen tres objectius bàsics:

- ✓ *Respondre a les prioritats polítiques i d'interessos de la regió de l'Amèrica Llatina i d'Europa, expressades des de fa sis anys i que es van concretant en les cimeres bianuals.*
- ✓ *Respondre a la demanda regional de cada una de les zones on es fa la cooperació. Sens dubte, nosaltresensem que els programes amb l'Amèrica Llatina són els que funcionen millor donat que responen a una*

voluntat de treball conjunta real. De manera que la Comissió fa de mediador entre els actors de l'Amèrica Llatina implicant a actors dels països europeus en temes en què la majoria de les vegades no es van poder concretar per manca de recursos financers. En altres zones geogràfiques on la Comissió destina fons de cooperació, el treball conjunt és, en canvi, conseqüència de la metodologia exigida pels mateixos programes europeus de cooperació. No és el cas de l'Amèrica Llatina.

- ✓ *Afavorir la integració regional. Parlem d'integració feta des de baix, amb la participació dels actors no governamentals per tal de construir les bases i arribar a una escala supraestructural.*

Els programes es caracteritzen perquè són programes de cooperació descentralitzada que impliquen directament els actors de la societat civil, no inclouen el treball amb les ONG. Es treballa en xarxa, controlen el resultat i la implementació del programa, de manera que el donant s'adapta a la proposta del beneficiari. Són programes regionals dirigits, per tant, als divuit països de l'Amèrica Llatina i reuneixen tots els actors europeus i de l'Amèrica Llatina sota el mateix sostre. Són programes de cooperació econòmica. Això vol dir que el benefici repercuteix en les dues parts, l'europea i la llatinoamericana i hi juga també el principi de cofinançament. D'altra banda, són programes de gestió descentralitzada, és a dir que la gestió és portada des de les delegacions que la Comissió té als països de l'Amèrica Llatina, excepte quan es tracta de programes que es refereixen al conjunt de la zona.

Una altra característica i negativa dels nostres programes és que els resultats obtinguts pateixen un dèficit de visibilitat i de comunicació. Falta una dotació pressupostària per donar a conèixer el finançament europeu. Un dels objectius dels programes de cooperació és teixir llaços entre els operadors i, sense comunicació se'n fa difícil el reconeixement. En ocasions, els resultats són intangibles o massa concrets, aspecte que també dificulta la visibilitat i la comunicació del programa.

I per últim, es demana que els programes tinguin com a indicador de resultat el treball en xarxa dels participants

Els programes es caracteritzen perquè són programes de cooperació descentralitzada que impliquen directament els actors de la societat civil

regionals, així com l'aprofitament de les bones pràctiques que pot generar el projecte. Es tracta de donar un abast multiplicador als programes, de manera que resultats concrets o intangibles puguin influir en la formulació de polítiques i ser difosos posteriorment. Segurament, això serà el contingut d'un petit programa europeu.

Un altre aspecte important del resultat dels projectes de cooperació és que es converteixen en instruments per detectar problemes i aportar solucions que posteriorment seran tinguts en compte en la reformulació dels programes europeus de cooperació.

Faig una breu referència al programes principals.

***Alfa** es refereix a intercanvis d'experiències, sobretot de gestió acadèmica, juntament amb els de formació científica.*

***Alban** és un programa de beques que també vol crear xarxes de becaris.*

***Al-Invest** és un programa que contribueix al procés d'internacionalització de les Pimes europees i de l'Amèrica Llatina tot creant contactes comercials i també d'inversió.*

***Alis** és un programa que pretén normalitzar les normes aplicables a la societat de la informació, fent més senzilla i fluida la relació entre l'Amèrica Llatina i Europa. També inclou projectes demostratius, concretament en els sectors de l'educació, la salut, l'administració local, l'electrònica i la integració social.*

Urb-AI és un programa de suport als governs locals que cerca crear relacions directes entre els governs de les ciutats de l'Amèrica Llatina i Europa

***Urb-AI** és un programa de suport als governs locals que cerca crear relacions directes entre els governs de les ciutats de l'Amèrica Llatina i Europa. La importància del programa es focalitza en el procés de transferència del coneixement contingut en l'execució dels projectes. Però també vol difondre les bones pràctiques sorgides en les polítiques urbanes i l'intercanvi d'experiències entre les ciutats.*

Cal dir que intentant pal·liar el defecte de visibilitat dels programes de cooperació, que abans hem mencionat, la municipalitat de Valparaíso i la Diputació de Barcelona van organitzar el 2004 una conferència sobre partenariat local

UE-AL. Els resultats es van presentar a la cimera celebrada a Guadalajara.

Fruit d'aquella conferència es va decidir crear un centre de documentació per recopilar i sistematitzar tota la documentació generada i derivada del programa i publicar un llibre de bones pràctiques. I finalment, crear també un observatori sobre la cooperació descentralitzada local, projecte que actualment està liderant la Diputació. Ens vam adonar que els governs locals espanyols fan més cooperació que la mateixa AECL, de manera que era necessari comptar amb un instrument que recopilés resultats, actors, experiències i fins i tot voluntats de cooperació i fes més senzilla la tasca de mediació de la Comissió entre els actors de la cooperació tant europeus com de llatinoamericans.

I finalment, un programa que acabava d'iniciar-se, l'Eurosocial, dirigit a les administracions públiques nacionals, encara que compta amb una xarxa oberta per a l'administració local, que pretén fomentar la cohesió social de les regions llatinoamericanes mitjançant el suport a l'hora de formular i gestionar algunes polítiques públiques, concretament: salut, educació, fiscalitat, administració de justícia i ocupació. L'objectiu del programa és aconseguir accions concretes en determinats àmbits a partir d'un objectiu general com és el de la cohesió regional. Per tant, el programa s'ha centrat en mètodes de gestió de determinades polítiques sectorials i en accions de sensibilització dels actors polítics que hi participen.

La política de veïnatge amb la ribera sud de la Mediterrània

Andreu Bassols
administrador
DG de Relacions Exteriors
Comissió Europea

Hem estat implicats en l'organització de la Cimera Euromediterrània, que ha estat, malgrat les informacions en ocasions contradictòries, la primera cimera d'aquesta mena. Fins ara havíem tingut conferències de ministres d'afers estrangers, i coincidint amb el 10è aniversari de la Conferència de Barcelona el govern espanyol va voler celebrar aquesta cimera.

Normalment les cimeres es tanquen amb un text consensuat a la matinada. En el cas de la cimera de Barcelona, la situació ha estat completament diferent. És a dir, mentre els caps d'estat i de govern parlaven, la Comissió, la Presidència de la Unió Europea, el grup àrab, Israel i el govern espanyol continuaven amb les negociacions de forma molt intensa i, en ocasions, poc diplomàtica.

Finalment s'han obtingut dos grans acords:

a) Un programa de treball.

Aquest document té una durada de cinc anys i ens permetrà fer una feina concreta i específica en terrenys de gran interès per als europeus i per als socis de la ribera sud.

Aquest programa de treball consta de quatre seccions:

- Secció d'àmbit polític. És una secció amb contingut de seguretat, relacions polítiques i democratització. Aquest àmbit és molt important per a la Unió Europea en general, i també per a la Comissió.

S'ha dit que l'evolució produïda en aquest camp ha estat inferior a l'esperada des de la Conferència de Barcelona de l'any 1995. Tot i que en determinats

La Unió Europea vol acompanyar aquests països en les seves reformes polítiques internes i també en les reformes sorgides de la societat civil tot consolidant-les

països hi ha hagut eleccions, aquestes eleccions han estat pobres en democràcia, en associació, en llibertat d'expressió, en definitiva, en llibertat política. Crec que en aquest acord s'ha donat un accent molt important a la necessitat d'avançar cap a la democratització dels socis de la ribera sud.

Donat que la democràcia no és una mercaderia sinó un sistema de relacions socials força complex, la Unió Europea vol acompanyar aquests països en les seves reformes polítiques internes i també en les reformes sorgides de la societat civil tot consolidant-les. No vol imposar solucions, a diferència per exemple del que fan els Estats Units. De fet, la història europea està plena de guerres i de conflictes interns, fet que ha imprès un caràcter especial a la política de relacions exteriors de la Unió Europea, que se sustenta en els "incentius, en la capacitat de persuasió i en la capacitat de donar un exemple positiu", en absolut es basa en la imposició. Cal afegir-hi també, l'herència colonial que hem deixat en aquests països, que ha traçat certes diferències amb relació a determinats aspectes de les relacions exteriors amb la Mediterrània i les relacions exteriors comunitàries amb altres regions com per exemple Àsia i l'Amèrica Llatina.

Aquest bon exemple, que volem exportar, és la construcció de la pau i l'estabilitat mitjançant la democràcia i la integració regional o, dit d'una altra manera, "la integració regional a través de la democràcia". De fet això és l'essència d'Europa. Aquest model d'exportació d'idees polítiques és el que fins ara ha fet la Unió Europea i concretament amb l'ampliació dels nous Estats membres.

Recordem que hem passat d'una Unió de sis estats, que van posar en comú recursos bèl·lics, concretament amb la CECA i l'EURATOM, i recursos comercials, amb la CEE, de manera que l'enfrontament entre països s'acabava i creava un punt de referència perquè països com ara el nostre, Portugal, Grècia, etc. tinguessin aquest referent democràtic i d'integració regional, fins a arribar a l'actualitat.

L'objectiu amb els països del sud de la Mediterrània no és la integració sinó l'aproximació a la Unió. Per tant l'objectiu és crear un veïnatge pròsper, estable i de llibertat. El procés de Barcelona és una política de veïnatge, per compartir i per convergir amb els països veïns.

- *Secció d'àmbit econòmic. L'objectiu consistirà a aprofundir en la creació d'una zona de lliure canvi de productes industrials, agrícoles i de serveis. Aquests dos últims constitueixen els dos terços d'aquestes economies.*
- *Secció d'educació. S'ha acordat incrementar la qualitat i la quantitat dels medis destinats a l'educació. Creiem que augmentar el nivell educatiu és l'únic mitjà per fer front a la globalització.*
- *Secció d'immigració. Aquest àmbit és un problema si es gestiona malament, en canvi si es gestiona bé es converteix en una oportunitat, tant per als països d'exportació com per als països d'importació, entre ells Espanya. Els primers necessiten l'entrada d'ingressos de l'exterior i els segons necessiten ocupar uns llocs de treball que ja no estem disposats a ocupar.*

Concretament aquesta secció és un repte per a les autoritats locals, per als municipis, ja que és un gran treball d'integració social. No solament es tracta de definir polítiques, sinó de portar-les a terme i això es fa des dels municipis, des de l'àmbit local.

Per exemple, els fets produïts a França aquests darrers dies han posat en dubte la capacitat d'integració d'aquest país. Curiosament la majoria dels participants als actes de vandalisme tenien nacionalitat francesa, però en canvi constituïen residus de marginalitat urbana i social. Cal pensar que França ideològicament no concep les minories, perquè la ciutadania és "la francesa" sense poder identificar altres particularitats com ara la religió, la raça, l'origen, etc. Nosaltres no som aliens a tot això.

Per aplicar totes les seccions s'han de tenir recursos. Tal com es diu en política, els objectius han de ser concrets, els recursos econòmics han d'existir i hi ha d'haver un calendari.

b) Un codi de conducta contra el terrorisme.

Aquest segon document ha estat molt difícil de negociar, ja que des dels governs àrabs hi havia la necessitat política de reconèixer la legitimitat de la lluita contra l'ocupació. En canvi Israel no volia en absolut aquesta menció, perquè per a ells això suposava donar legitimitat al terrorisme.

Finalment hem arribat a un document comú. Cal dir que els països àrabs han fet una gran concessió. Malgrat que no hi ha una definició del que és el terrorisme, políticament és un document molt important. Penseu que aquests països, en ocasions, han donat acollida a terroristes i fins i tot han fet exportació, per dir-ho d'alguna manera, d'accions terroristes.

Aquestes constitueixen les dues grans polítiques de la Unió Europea amb el sud de la Mediterrània, la lluita contra el terrorisme i el veïnatge.

L'objectiu és tenir una àrea o un anell entre Rabat i Moscou de prosperitat i creixement, que creï cooperacions descentralitzades entre tots aquests països

L'objectiu, tal com deia Romano Prodi, és tenir una àrea o un anell entre Rabat i Moscou de prosperitat i creixement, que creï cooperacions descentralitzades entre tots aquests països. Sens dubte, continuarà sent un dels grans objectius de la Unió Europea i dels mateixos Estats membres. Concretament per a Catalunya també constitueixen dos aspectes fonamentals la seguretat i l'aspecte econòmic, aspectes que van entrelligats.

Les relacions de la UE amb Àsia

Juan Víctor Monfort
Administrador principal
DG de Comerç
Comissió Europea

L'experiència de les entitats locals amb Àsia és escassa. Justament un dels objectius de la política de la Unió Europea és incrementar el coneixement entre els dos continents o regions geogràfiques.

Quan parlem d'Àsia, la primera paraula que hem de pronunciar en veu alta és "diversitat". Geogràficament cobreix una zona que va des de l'Afganistan fins al Japó i des de la Xina fins a Nova Zelanda. Es caracteritza per una gran varietat de races i de condicions geogràfiques, climàtiques i econòmiques. És el bressol d'algunes de les religions més importants del món i s'hi esdevenen conflictes de gran abast. La zona comprèn també diverses potències nuclears i les dues terceres parts de la població més pobre del món. En contrast, hi ha alguns dels països més rics del món -Japó, Brunei i Corea-, al costat d'altres que són els més pobres. Pel que fa al nombre d'habitants, hi ha els països més poblats del món (representen un 20% de la població del planeta), però també hi trobem països petits, com Brunei i les Maldives.

En els últims 20 anys s'ha produït, especialment a l'est, un gran desenvolupament econòmic que ha provocat un fort impacte ambiental i social. Hi comptabilitzem també una gran quantitat de règims polítics, que van des de la democràcia fins a la teocràcia.

Àsia té la necessitat de millorar el diàleg i la cooperació regional

Àsia té la necessitat de millorar el diàleg i la cooperació regional. A diferència d'altres regions, com ara Amèrica Llatina, Àfrica o la Mediterrània, no disposa de cap institució que en reconegui la totalitat dels estats. Hi trobem l'ASEAN (Associació de Nacions de l'Àsia sud-oriental), que representa 10 països del sud-est, i la SAARC (Associació de Cooperació Regional de l'Àsia del sud), que inclou l'Índia, el Pakistan, l'Afganistan i 5 països veïns.

La globalització afecta el desenvolupament d'aquests països per la rapidesa en què es produeixen els canvis. En les relacions comunes es palesen avantatges i desavantatges del fenomen de la globalització, com ara el tràfic de drogues i d'immigrants, la corrupció i els delictes econòmics, i la seguretat, sobretot des de l'any 2001.

La Unió Europea és una institució multilateral que pretén promocionar i consolidar un món multipolar; per tant, necessita aliats en tots els continents.

Un dels objectius fonamentals de la política de cooperació de la Unió Europea és la reducció de la pobresa: és important treballar tant amb els països rics d'Àsia com amb els països pobres.

Els interessos i les prioritats comunitàries que defineixen les relacions amb Àsia queden definits en el document de comunicació de la Comissió de setembre del 2001, i són els següents:

1. *Necessitat de promoure la presència de la Unió Europea i el coneixement recíproc.*
2. *Lluita contra la pobresa (interès integrat també en les declaracions del Mil·lenni de les Nacions Unides i en tots els àmbits d'acció).*
3. *Promoció del desenvolupament econòmic, vinculat al punt anterior i a l'estabilitat regional, i suport a les associacions regionals existents -concretament, dins de l'ASEAN mateix, s'hi han desenvolupat dues associacions també d'àmbit regional: ASEAN +3, concebuda com un espai de trobada i de discussió format pels 10 països de l'ASEAN, la Xina, el Japó i Corea, i el Fòrum Regional de l'ASEAN, que inclou també l'Índia, els Estats Units i la Unió Europea, entre d'altres.*
4. *Seguretat i estabilitat regional. Ajuda a la resolució de conflictes i a la coordinació amb les organitzacions multilaterals.*

Aquests objectius de caire polític corresponen a uns àmbits d'acció determinats que componen el programa d'acció de la Unió Europea a Àsia.

Aquests àmbits, en què es combina l'acció política i els programes de cooperació, són:

1. *Mesures en pro de la pau i la seguretat a la regió. Es tracta de promoure una millor coordinació entre les posicions de la Unió Europea i la dels països asiàtics, juntament a la presència de la Unió en el si dels fòrums regionals, concretament l'ASEAN i l'ASEM (Cimera de la Conferència Àsia-Europa). També s'hi inclouen mesures en la prevenció de conflictes, diàlegs i cooperació en justícia i afers interiors.*
2. *Foment dels corrents comercials d'inversió. Es tracta de promoure un entorn reglamentari que faci sostenible el creixement de la zona. Cal destacar especialment l'adhesió de Laos i Cambodja a l'OMC, el foment de la cooperació amb el sector privat (sobretot en els sectors de gran valor afegit, com el de les noves tecnologies), el foment i la promoció del diàleg en matèria econòmica i financera, l'ampliació feta del sistema de preferències generalitzades als països més pobres per tal de garantir-los un millor accés al nostre mercat, i l'augment del consum d'energia provocat pel creixement econòmic, que fa necessària la promoció d'un diàleg sobre medi ambient i mercat energètic.*
3. *Promoció del desenvolupament econòmic -concretament en l'àmbit sanitari, d'educació, de programes socials, de comerç i de desenvolupament-mitjançant l'assistència tècnica, els programes de bon govern en matèria econòmica i social, i la formació de quadres institucionals. Aquest àmbit també vol promoure el diàleg en matèria de política social i, en aquest sentit, es complementa amb una assistència tècnica.*
4. *Foment de la democràcia, l'estat de dret i els drets humans, un dels punts principals de cooperació de la Unió -és a dir, defensar la universalitat i la indivisibilitat dels drets humans. Està previst prendre mesures de reforç dirigides al desenvolupament de la societat civil. Actualment aquest també s'ha convertit en un element transversal i, per tant, integrat en tots els programes de cooperació. Procurem també unir sinergies amb organitzacions internacionals. Concretament ho hem començat a fer en temes com ara, per exemple, el terrorisme, la reforma de les NU i la participació en les*

decisions de l'OMC. Cal dir que en qüestions de medi ambient cooperem de dues maneres diferents (la cooperació directa amb els països menys desenvolupats i la indirecta mitjançant consorcis amb països més desenvolupats del continent per ajudar països més pobres, així com la cooperació científica).

5. *Promoció del coneixement de la Unió dins del continent asiàtic. Hem començat amb una ampliació en el nombre de les delegacions amb presència al continent. Curiosament, determinats països membres no volen deixar la seva representació directa, de manera que es crea confusió entre la tasca de la Unió i les mateixes institucions europees i els països que en formen part. També parlem d'intercanvis educatius per atraure estudiants asiàtics a les universitats europees, no solament a les de parla anglesa.*

Dins dels programes de cooperació amb Àsia cal distingir els següents: programes d'àmbit continental, programes d'àmbit regional i programes d'àmbit nacional, en què destaca l'Àsia Urbans, ara inclòs en l'Echo II post tsunami.

Juntament a aquests àmbits de cooperació generals, la Unió ha desenvolupat programes per a les subregions que responen a necessitats més concretes.

Sud d'Àsia: el conflicte entre l'Índia i el Pakistan, així com l'amenaça del terrorisme, el fonamentalisme religiós i els conflictes ètnics per a l'estabilitat regional, mostren la importància dels assumptes de política de seguretat al subcontinent. La Unió ha d'aprofundir el diàleg polític amb els països clau de la regió.

Respecte a l'estratègia comercial i econòmica, la Unió ha de tenir en compte que els dubtes envers la globalització i la nova ronda de l'OMC són especialment importants en aquesta regió, amb la qual cosa seria recomanable reforçar el diàleg entre la societat civil i els governs per tal de disminuir la resistència que posen a la liberalització comercial.

Un altre dels aspectes clau és la promoció de la cooperació regional i la reducció de la pobresa (cooperació entre administracions locals, regionals i nacionals).

Sud-est asiàtic: l'ASEAN i el seu Fòrum Regional continuaran essent el focus principal del nostre diàleg polític i de seguretat (en qüestions com les drogues o els crims transnacionals). Hem de continuar donant ple suport a la prevenció de conflictes i a la promoció de la transparència, el bon govern i el respecte a l'estat de dret.

En l'àmbit econòmic hem de procurar treballar conjuntament per enfortir l'OMC i encoratjar el comerç i les inversions. Cal donar suport als contactes entre els operadors econòmics d'ambdues regions, especialment en el camp de les noves tecnologies; també pel que fa a les relacions culturals, intel·lectuals i en el camp de l'educació.

L'enfortiment de la col·laboració amb l'ASEAN a escala global, però també bilateral amb els països que la formen, serà un element clau en els propers anys.

Convé augmentar-hi la presència de la Unió i, concretament, Indonèsia demana una atenció especial. L'empitjorament de la situació en aquest país pot comportar efectes negatius als seus veïns.

Nord-est asiàtic: cada país demana un tractament específic. Pel que fa a la Xina, la UE té interès a assegurar que aquest país tingui un paper constructiu tant en l'àmbit regional com mundial. Hem de procurar que la Xina segueixi desenvolupant-se de manera sostenible, que es compromet amb la comunitat internacional i que transiti vers una societat oberta amb atenció especial als drets humans. Cal, també, mirar d'enfortir l'eficiència dels nostres programes d'assistència en aquest país.

Pel que fa al Japó, les relacions bilaterals s'han desenvolupat considerablement d'ençà de la signatura de la declaració conjunta de 1991. Es percep una consciència mútua dels interessos compartits per les dues regions, per exemple, respecte a la salut del sistema multilateral, o dels reptes comuns com la degradació del medi ambient, l'envelliment de la població o els drets humans. Així, doncs, el Japó és un país amb el qual hem de col·laborar estretament i de manera conjunta en els àmbits polític, econòmic i social.

Un altre dels aspectes clau és la promoció de la cooperació regional i la reducció de la pobresa (cooperació entre administracions locals, regionals i nacionals)

Fòrums regionals

A diferència d'altres regions com Amèrica Llatina, la Mediterrània o els països ACP (Àfrica, Carib i Pacífic), la UE no té un fòrum interregional en el qual interactuïn Europa i Àsia. La UE té una llarga relació amb el Sud-est asiàtic i el sud d'Àsia, a través de l'associació amb l'ASEAN i l'ACRAM respectivament. I amb l'est d'Àsia, el procés de l'ASEM ha evolucionat ràpidament des dels seus inicis, l'any 1996.

Per seguir millorant el nostre diàleg regional amb els socis asiàtics, principalment a través de l'ASEM, usarem aquest fòrum informal com a exemple de l'èxit de l'associació UE-Àsia i tractarem les qüestions polítiques, econòmiques i socials de forma exhaustiva i equilibrada.

Execució i recursos

Per tal que aquest marc estratègic sigui eficaç, és essencial que s'estableixi una consonància perfecta entre els objectius establerts i els recursos disponibles, tant pel que fa a personal, recursos operatius a les seus i sobre el terreny, com també recursos pressupostaris dels programes de cooperació. Part d'aquest compromís es procurarà adquirir a través del procés de reforma de la gestió de l'ajuda exterior de la UE, iniciat els darrers anys. Una vegada s'assoleixin els objectius d'aquesta reforma per gestionar de manera més eficient els recursos de l'ajuda externa, serà el moment de decidir si, a llarg termini, s'incrementen els fons de cooperació amb Àsia.

La CE ja destina el 80% dels fons a Àsia cap als països més necessitats de la regió, tot i que aquesta contribució encara és molt lluny de donar una resposta adequada als problemes que han d'afrontar aquests països, tenint en compte, a més a més, el volum de la població mundial que representen. D'altra banda, la CE ha destinat una part modesta de la cooperació vers aquesta regió i, fent el càlcul en renda per càpita, el volum d'ajuda és significativament inferior al destinat a altres regions del planeta. Cal dir, però, que aquestes contribucions responen a decisions polítiques (per exemple, la prioritat que la UE atorga als seus veïns) i a l'evolució històrica dels programes de cooperació. A més a més, cal destacar que el volum dels fons d'ajuda tenen una repercussió sobre el desenvolupament molt inferior a la que suposen els intercanvis comercials i les inversions a la regió.

De tota manera, una vegada conclòs el procés de reforma de l'ajuda exterior i s'optimitzin els limitats recursos a Àsia, la UE ha de plantejar-se l'augment dels fons de cooperació a la regió tenint en compte les perspectives financeres, les responsabilitats mundials i el context general de les intervencions externes de la UE.

Conclusió

L'objectiu principal de la UE en els propers anys és centrar els esforços a consolidar la presència econòmica i política a tota la regió, que s'assolirà mitjançant les mesures següents:

- ✓ l'augment del compromís amb Àsia en l'àmbit polític i de seguretat;
- ✓ la consolidació dels intercanvis comercials i la inversió en ambdues direccions;
- ✓ la demostració de l'eficàcia de la UE com a soci en la reducció de la pobresa a Àsia;
- ✓ el foment de la protecció dels drets humans, la democratització, el bon govern i l'estat de dret a tota la regió;
- ✓ l'establiment d'associacions globals amb els principals socis asiàtics i el treball conjunt per fer front a les oportunitats i als reptes que tots trobem, com també l'augment dels nostres esforços conjunts per tractar qüestions mediambientals i de seguretat mundial;
- ✓ el reforçament de la sensibilització mútua entre les nostres dues regions.

Presentació de l'Observatori de Cooperació Descentralitzada

Agustí Fernández de Losada
Director dels Serveis de
Relacions Internacionals
Diputació de Barcelona

La cooperació descentralitzada local és aplicable a tot Europa, encara que és a Espanya on hi ha un dinamisme més elevat

Aquest projecte respon a una necessitat manifestada en la conferència de Valparaíso, concretament la creació d'un espai que ajudi a recopilar la praxis i el coneixement generat en l'àmbit de la cooperació descentralitzada.

La Comissió va considerar necessari fer una revisió del que havia estat la cooperació descentralitzada local entre Europa i Amèrica Llatina des de l'any 1995 fins al 2005 i va licitar l'organització d'una conferència, a més d'una anàlisi de la cooperació feta des d'aleshores. Responent, doncs, a la licitació, la Diputació de Barcelona, juntament amb la intendència municipal de Valparaíso, va organitzar aquesta conferència, en què es va fer palesa, per consens, la necessitat d'aquest espai.

La cooperació descentralitzada és molt dinàmica, de manera que fins al dia d'avui l'experiència adquirida en aquest àmbit ha estat aprofitada pels mateixos operadors però no hi ha hagut, fins ara, instruments per poder-la compartir. La Comissió va reaccionar immediatament a aquesta demanda i va licitar la creació d'aquest observatori i la creació d'un centre de recursos (xarxa URB-AL).

Per portar a terme el projecte hem creat un consorci format per la Diputació de Barcelona, que actua com a líder, FUNDAPEN, el CIDOB i Montevideo de Todos.

La cooperació descentralitzada local és aplicable a tot Europa, encara que és a Espanya on hi ha un dinamisme més elevat. Trobem dades que corroboren aquest fet a l'OCDE i també en fonts franceses de caràcter local. El motiu principal és la solidaritat internacional que, des d'abans dels anys noranta, és molt freqüent.

Els governs locals, avui dia, utilitzen la cooperació com a mitjà de projecció internacional i per donar resposta a una necessitat tècnica de compartir coneixement de manera bidireccional

La realitat és que els governs locals, avui dia, utilitzen la cooperació com a mitjà de projecció internacional i per donar resposta a una necessitat tècnica de compartir coneixement de manera bidireccional. Però sens dubte són les qüestions culturals i la creació d'espais de relació preferencial pels seus agents econòmics els motors impulsors més grans. Aquest és el cas de les regions i de governs locals com ara el de Barcelona.

Els objectius de l'observatori són:

- 1. Donar a conèixer les relacions de cooperació descentralitzada entre els ens subnacionals.*
- 2. Incidir en la qualitat i el contingut de la cooperació generant models.*
- 3. Oferir instruments i recursos als actors de la cooperació.*

Tenim un programa de treball aprovat per tres anys amb vocació de continuïtat més enllà de la data límit del suport econòmic de què gaudim actualment.

El nostre pressupost global és d'1.200.000 euros procedents de la Unió, més 800.000 euros procedents de la Diputació de Barcelona.

Les activitats de l'observatori queden definides en els punts següents:

- 1. Recollida, sistematització i difusió de dades i de metodologies obtingudes fruit de l'observació de la cooperació descentralitzada. Actualment aquesta tasca és força complexa perquè la falta de fonts agregades ens obliga a anar a l'origen a buscar la informació. Aquesta informació va dirigida als operadors locals però també a altres organismes, com ara universitats, investigadors, organismes internacionals, etc., i al públic en general.*
- 2. Creació d'un centre de recursos en línia. Actualment estem en procés de licitació, de manera que només disposem d'una web plana.*
- 3. Creació d'un espai de formació dirigit als futurs operadors de la cooperació descentralitzada. Això ens ha portat al disseny d'un paquet de productes, alguns dels quals ja hem posat en marxa.*

- 4. Generació de coneixement i de reflexió vinculats a aquest àmbit. Concretament farem un anuari, hem iniciat una col·lecció d'estudis i una col·lecció de metodologia i convocarem un premi de suport dirigit a l'àmbit universitari. Tots aquests productes pretenen estimular la recerca en aquest àmbit.*
- 5. Generació d'espais d'intercanvi de debat en la mateixa línia iniciada a Valparaíso. Pretenem posicionar els operadors en el sector de la cooperació; per tant, això inclou la proposta de nous models d'acció.*

Finalment, tenim tres grans àmbits de treball:

- 1. Governabilitat i reforç institucional*
- 2. Cohesió social i lluita contra la pobresa*
- 3. Integració regional*

En els propers mesos ja començareu a rebre els primers impactes d'aquesta iniciativa, ja que fins ara ens hem dedicat a posar en marxa el sistema.

Presentació del Bloc "La societat de la informació"

Montserrat Domènech
Diputada Delegada
per a la Societat del
Coneixement
Diputació de Barcelona

Des d'Europa es vol combinar el dinamisme econòmic de l'expansió ràpida del sector de la comunicació amb el potencial per crear ocupació i millorar la qualitat de vida dels ciutadans

Avui en dia tots els sectors de l'activitat econòmica *depenen fortament de les tecnologies de la informació i la comunicació.*

Aquestes constitueixen la font més important d'augment de la productivitat a Europa amb un percentatge del 40%, i són també la major font d'innovació i competitivitat, a més de tractar-se d'un sector clau. D'altra banda, les tecnologies de la informació i la comunicació tenen un rol central per assolir la fita marcada l'any 2000 a Lisboa pels caps d'estat europeus de "...fer d'Europa l'economia més competitiva i dinàmica del món, caracteritzada per un creixement econòmic, més i millors treballs i major cohesió social de cara al 2010..."

Tanmateix no podem perdre de vista l'objectiu final de la societat del coneixement, que és aconseguir una major qualitat de vida per als ciutadans. La societat del coneixement ens permet millorar la salut de les persones, ens ofereix noves oportunitats educatives, una millora dels serveis públics, un augment de la participació democràtica; ens ajuda a crear un desenvolupament sostenible per a les generacions futures i proporciona noves oportunitats culturals. Aquestes tecnologies tenen, doncs, un impacte massiu en la nostra economia i en la nostra societat i no podem permetre'ns deixar ningú al marge. Cal, per tant, no dissociar l'activitat econòmica afavorida per les noves tecnologies de la cohesió social i la inclusió de la ciutadania en els processos de presa de decisions.

Des d'Europa es vol combinar així el dinamisme econòmic de l'expansió ràpida del sector de la comunicació amb el potencial per crear ocupació i millorar la qualitat de vida dels ciutadans. Les noves tecnologies de comunicació i transmissió de dades obren noves possibilitats de

desenvolupament econòmic, social i cultural, de forma col·lectiva i personal. Però al mateix temps poden crear noves discriminacions socials i territorials.

En els darrers anys el pla d'acció e-Europe 2005 de la Unió Europea ha estat l'instrument per conduir les polítiques europees en aquestes àrees. Ha proporcionat els mitjans a la Comissió i als Estats membres per treballar conjuntament en el desenvolupament d'una societat del coneixement europea. Es tracta d'una aproximació en la qual la cooperació entre governs nacionals, regionals i locals, empreses, la ciència i la societat juguen un paper crucial.

Tanmateix s'ha considerat insuficient, i per tal d'assolir els objectius de Lisboa de cara al 2010, la Comissió ha anunciat aquest any una nova estratègia i-2010 (societat de la informació 2010), que emfatitza el creixement i l'ocupació, així com la importància de la participació de la societat. Aquesta estratègia té tres prioritats: la creació d'un mercat obert i competitiu de la societat de la informació i la comunicació a Europa, l'augment de la inversió en recerca sobre tecnologies de la informació i la comunicació, i la promoció d'una societat de la informació inclusiva.

De la mateixa manera, i en el marc del debat sobre les perspectives financeres 2007-2013 de la Unió Europea, s'han fixat dues directrius estratègiques comunitàries en matèria de cohesió. D'una banda, la garantia de l'entrada de les tecnologies de la informació i les comunicacions a les empreses i les llars, i la promoció del seu desenvolupament mitjançant un suport equilibrat a l'oferta i la demanda de productes de tecnologies de la informació i les comunicacions; i de l'altra, la garantia de la disponibilitat d'infraestructures de la informació i les comunicacions. S'hi hauran de destinar unes aportacions comunitàries en forma de fons estructurals i de cohesió en proporció a la importància d'aquest àmbit.

El coneixement i la innovació ocupen, doncs, una posició essencial en la tasca de la Unió per promoure el creixement i l'ocupació. Es proposen des d'Europa dos programes marc relacionats: el setè programa marc d'RTD i el programa marc de competitivitat i innovació. La sinergia entre les polítiques de cohesió i aquests instruments és imprescindible i les estratègies de desenvolupament local també ho han de tenir

en compte i de forma especial.

Cal dir, en aquest sentit, que des de les ciutats catalanes és important aprofitar els ajuts provinents dels fons estructurals per arribar a les noves tecnologies. En els darrers temps no s'han aprofitat suficientment, ja que s'ha apostat més per altres qüestions, com les infraestructures i la provisió de serveis bàsics.

L'objectiu del govern de la Diputació és treballar per garantir que les oportunitats arribin per igual a tots els territoris i a tots els ciutadans, mitjançant el suport al món local en el desenvolupament de les infraestructures necessàries i dels serveis que afavoreixin els continguts informatius i formatius.

Des de la Diputació hi ha un conjunt de polítiques que estan adreçades a què els ciutadans tinguin informació i accés a la formació, i s'està treballant per millorar els mecanismes de participació d'aquests en la vida pública. L'objectiu és, doncs, treballar per dotar els municipis de la província d'una administració més propera als ciutadans.

Un dels objectius estratègics del govern de la Diputació per al mandat actual és l'acolliment de ciutats on el coneixement sigui un objectiu central de l'acció local. A la província de Barcelona es comença a parlar de la "fractura digital" que genera l'objectiu de l'equilibri territorial.

Així, amb la Direcció de Serveis de Relacions Internacionals de la Diputació aquest any hem volgut introduir, en el curs sobre la Unió Europea, un bloc destinat a tractar sobre la societat del coneixement. L'organització d'aquest bloc ha comptat amb la col·laboració de Localret.

En aquest bloc hem convidat Alexander Heichlinger, professor de l'Institut Europeu d'Administració Pública, perquè ens parli de la política comunitària sobre la informació i la comunicació, en particular del pla d'acció e-Europe 2005 i de la iniciativa i-2010.

Posteriorment, Silvia González, gerent de compte de Sector Públic i Sanitat de T-Systems Espanya, parlarà dels recursos de la Unió Europea destinats a la societat de la informació, des del present i de cara al futur.

Finalment, els representants de dos ajuntaments de la província exposaran exemples de projectes en aquest àmbit. Per començar comptarem amb la intervenció d'Àngel Gonzalo, coordinador de projectes europeus de l'Ajuntament de Granollers, que és un municipi que ha apostat pels projectes europeus i especialment els relacionats amb les noves tecnologies. I a continuació Joan Batlle, cap de projectes internacionals de l'Ajuntament de Barcelona, que té una llarga experiència en l'elaboració de projectes transnacionals en aquest àmbit, ens explicarà una altra experiència.

Jordi Pericàs
Director General de Localret

Cal participar en les noves iniciatives d'Europa de recerca i innovació... passar de ser un país subsidiat a un país actiu i impulsor

Presentació del Bloc "La societat de la informació"

A Espanya, i particularment a Catalunya, tradicionalment hem vist Europa com una font de finançament, de forma que recorrem al suport d'altres països per posar en ordre les nostres estructures. Ara hem de protagonitzar un canvi, per tal que passem a participar activament en les iniciatives europees.

La societat de la informació, que també podem anomenar "era digital", és un dels elements essencials de la Unió Europea des de l'establiment dels objectius de Lisboa de cara al 2010. L'era digital es defineix, entre d'altres, com a un cicle de canvi molt ràpid, de manera que les previsions sovint queden desfasades. Potser la data del 2010 s'hauria de replantejar, ja que és difícil assolir els objectius prefixats dins d'aquest termini. En qualsevol cas, la influència en tots els àmbits socials d'això que anomenem digitalització és innegable.

Localret ha aprovat recentment un document que porta per títol "Polítiques públiques a l'era digital". En el seu pròleg, Jordi Valls, president de Localret i alcalde de Manresa, afirma que cal estudiar les polítiques específiques referents a les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), però també la forma com aquestes influeixen en la formulació de polítiques en general.

És, doncs, important participar en les noves iniciatives que s'estan articulant a Europa, en allò que fa referència a la recerca, la innovació, la investigació..., passar de ser un país subsidiat a un país actiu i impulsor. D'aquí la importància d'aquest curs. El procés de construcció europea encara no ha finalitzat i cal seguir avançant en l'estudi, l'anàlisi i,

L'era digital se sustenta en estructures socials i polítiques en forma de xarxa

sobretot, en la definició d'un marc estable de cooperació entre els diferents estats i regions membres.

L'era digital se sustenta en estructures socials i polítiques en forma de xarxa, la societat xarxa (com l'anomena el professor Manuel Castells), i la Unió Europea n'és un exemple magnífic.

Alexander Heichlinger
Professor de l'Institut Europeu d'Administració Pública

Amb el propòsit de fomentar l'accés a Internet per part del conjunt de la població, es dissenya el primer Pla d'acció, amb el nom d'e-Europa 2002

La política comunitària sobre la informació i comunicació: l'eEurope i la iniciativa i2010

El concepte de societat de la informació és relativament nou a Europa. És fruit d'una política molt jove, ja que la Unió Europea no va assolir una estratègia comuna en aquest àmbit fins a l'any 2000, amb motiu del Consell Europeu de Lisboa. Des de llavors s'han dut a terme estratègies, programes i iniciatives amb l'objectiu de recuperar el terreny perdut.

Del no-res a l'e-Europa

Amb el procés de l'Agenda de Lisboa s'estableix el programa e-Europa, el qual atorga més competències als estats que a Brussel·les. Hem de tenir en compte que la implementació de directives és un procés lent, ja que implica modificar els marcs legals nacionals. Així, la tasca de la Unió, a través de la Comissió Europea, consisteix principalment a coordinar i guiar els estats en l'assoliment dels objectius fixats.

Amb el propòsit de fomentar l'accés a Internet per part del conjunt de la població, es dissenya el primer Pla d'acció, amb el nom d'e-Europa 2002. Aquest Pla pretenia impulsar els primers serveis en línia, així com la col·locació d'informació a la xarxa.

La gestió del programa no es deixava exclusivament en mans dels estats, ja que els diferents nivells d'ús d'Internet entre el països membres feien palesa la necessitat d'actuar a escala supranacional. A més a més, dins del nou context internacional, la UE necessitava una acció coordinada per assolir una acció forta. El Pla d'acció va obtenir resultats positius, tot i que els desequilibris entre països i regions s'anava eixamplant.

Europa optà per la continuïtat, amb la qual cosa arribà un nou pla per complementar l'anterior: e-Europa 2005. El

programa incorpora diferents tipus d'accions, entre les quals les mesures polítiques, amb l'objectiu d'assolir uns serveis públics moderns en línia (e-government, e-learning, e-health). El fet d'assolir una connexió de línia més ràpida, segura i econòmica, era un altre aspecte clau. Destaca també la difusió de "bones pràctiques", així com el compromís de finançament.

També apareix el concepte de benchmarking, la base d'un nou mètode de coordinació. Aquest mètode preveu la publicació d'estadístiques que reflecteixin la situació de cada país i provoqui així la voluntat de superació dels estats que se situen en les posicions inferiors.

En general, la iniciativa e-Europa ha obtingut un resultat acceptable, però insuficient per assolir els objectius proposats a l'Agenda de Lisboa en aquest àmbit, que segueixen lluny de complir-se. Si la UE pretén mantenir-se com una potència indiscutible en el camp de les TIC, cal una aposta més sòlida i atrevida.

Rellançant Europa: la i-2010 com a component clau de la nova Lisboa

La renovació actual de l'Agenda de Lisboa es plasma amb el suggeriment d'una nova sèrie d'accions que contribueixin al creixement i a l'ocupació. Ara per ara, el que ens interessa és la iniciativa i-2010, component clau d'aquesta "Lisboa renovada". El nou programa es basa en elements clau com el creixement i la competitivitat, com també en la convergència, les xarxes de banda ampla, la innovació i la recerca, o l'estandardització, entre d'altres. Cal destacar els tres grans objectius que defineixen la iniciativa i-2010:

- ✓ La creació d'un espai únic europeu de la informació (EUI) que ofereixi comunicacions de banda ampla assequibles i segures, continguts rics i diversificats, així com serveis digitals (és l'anomenada "primera i").
- ✓ Un rendiment a escala mundial en la recerca i la innovació en l'àmbit de les TIC, que apropi Europa als seus principals competidors mundials (la "segona i").
- ✓ La creació d'una societat de la informació que sigui incloent (és a dir, per a tothom), ofereixi serveis públics de gran qualitat i promogui la qualitat de vida (la "tercera i").

Els objectius de la i-2010: Europa davant dels nous reptes de les TIC

Tal com mostra el primer objectiu, assolir un espai únic de la informació comporta quatre grans reptes: la velocitat, la qualitat dels continguts, la interoperabilitat i la seguretat. Resulta interessant fer un petit resum de la situació en què ens trobem. Pel que fa a l'àmbit de la "primera i", s'observen progressos en els últims temps, ja que s'han diversificat i millorat els continguts multimèdia, i s'aprecia, a més, una tendència a la convergència digital. La millora de les xarxes i les noves tècniques de compressió comporten canals de distribució més nous i més ràpids. Actualment, el sector tecnològic representa ja un 8% del PIB de la UE. En el futur es preveu un creixement de l'ocupació fomentat per l'existència dels nous models de negoci. A l'Europa occidental, els mercats de continguts en línia s'haurien de triplicar d'aquí a 2008. Això últim implicaria un augment sorprenent del seu consum deu cops superior al volum actual. Evidentment, una major convergència digital ens conduirà cap a una major competitivitat internacional, i Europa no en pot quedar al marge si es volen evitar conseqüències desastroses per a la nostra economia.

Les mesures per crear l'EUI que proposa la Comissió impliquen revisar el marc regulador de les comunicacions electròniques (previsiblement el 2006) i introduir una estratègia particular per a la gestió de l'espectre radioelèctric. Un exemple són les xarxes mòbils de banda ampla o la televisió digital. També s'hauria de crear un marc coherent per al mercat interior dels serveis de la societat de la informació i dels mitjans de comunicació. A més, cal actuar en l'àmbit de la circulació de continguts europeus, la interoperabilitat o la gestió de drets digitals.

Repassem ara l'aspecte de la innovació i la inversió en matèria de les TIC ("segona i"). Avui dia correspon a Europa una tercera part de les vendes de TIC, és líder mundial en comunicacions electròniques (40-50% dels ingressos dels principals actors mundials), i té un paper destacat en nanoelectrònica, micro sistemes i sistemes incorporats. Ara bé, tot i això, la inversió europea en TIC és insuficient, i representa la meitat de la del Japó i un terç de la dels EUA, amb la qual cosa el futur es mostra preocupant.

L'objectiu de la Comissió és proposar un augment del 80% en el suport comunitari a la investigació en les TIC per al 2010

El gran objectiu de Barcelona -assolir una inversió del 3% del PIB en R+D- segueix molt llunyà.

L'objectiu de la Comissió és proposar un augment del 80% en el suport comunitari a la investigació en les TIC per al 2010, i convidar els Estats membres a fer el mateix. Juntament a l'establiment d'altres mesures destinades a incrementar la investigació i la innovació en l'àmbit de les noves tecnologies, també es pretén prestar atenció al foment dels negocis electrònics de les PIME.

El tercer objectiu es desglossa en els conceptes d'inclusió, qualitat de vida i millora dels serveis públics. Pel que fa a les iniciatives en serveis públics en línia, hi trobem experiències molt positives, tot i que, sens dubte, queda encara molta feina per fer, tant en la introducció de nous serveis com en el foment del seu ús per part dels ciutadans. Al si de la UE hi ha quatre nivells de serveis públics en línia. En el cas espanyol, que en general es troba en una bona situació, la sofisticació dels serveis públics oferts a empreses supera amb escreix la dels que es destinen als ciutadans. És important comentar que dins del territori espanyol hi ha un nombre significatiu de "bones pràctiques" i el repte consisteix que aquestes pràctiques s'estenguin al conjunt del territori.

En aquest àmbit, les propostes de la Comissió es presenten en forma de diferents mesures, com ara la publicació d'orientacions polítiques sobre accessibilitat, l'aplicació d'una iniciativa europea sobre inclusió digital i l'adopció d'un pla d'acció sobre administració electrònica, així com orientacions estratègiques sobre els serveis públics basats en les TIC.

En definitiva, després dels resultats discrets però esperançadors dels primers programes e-Europa, la iniciativa i-2010 és producte d'un intent de rectificar les omissions comeses en els plans anteriors, com també de respondre a les noves expectatives de futur. Es tracta d'una de les pedres angulars de la nova estratègia de creixement de la UE, i el conjunt dels Estats membres hauran de col·laborar entre ells i amb les institucions europees perquè en el futur i-2010 sigui sinònim d'èxit.

Activitats de la UE relacionades amb la Societat de la Informació, programes i ajuts

Sílvia González
Gerent de compte Sector
Públic i Sanitat
T-Systems Espanya

Amb relació a la societat de la informació, la Unió Europea (UE) es troba en un procés de transició d'un programa marc a un altre. Per aquest motiu, és important esmentar les eines que els tècnics de les administracions públiques i altres professionals tenen a l'abast a l'hora de descobrir els programes i ajuts de la Comissió Europea, documentar-se i interpretar aquests programes, i conèixer els instruments públics de suport per a la petició d'ajuts.

Per tal de buscar finançament per a la realització de diferents projectes, així com per obtenir informació de les novetats que es produeixen al si de la UE, hi ha quatre direccions generals que és convenient conèixer mitjançant les seves pàgines web. També cal esmentar que hi ha activitats que pertanyen a una única direcció general, però que n'hi ha d'altres que poden ser participades per més d'una. D'altra banda, les activitats de la UE orientades a la societat de la informació no prenen només la forma d'ajuts, sinó que existeixen nombroses iniciatives, com projectes de cooperació internacional.

En primer lloc, la Direcció General de la Societat de la Informació i Comunicació¹ (DG INFSO) dona suport al desenvolupament i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per al benefici de la ciutadania.

La Direcció General de Política Regional² (DG REGIO) és l'encarregada de gestionar els fons estructurals. El seu objectiu és promoure la competitivitat i el treball, ajudant les

¹ http://europa.eu.int/comm/dgs/information_society/index_en.htm

² http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

regions menys afavorides o amb dificultats estructurals a iniciar un desenvolupament sostenible, d'acord amb les noves condicions del mercat laboral i al context internacional.

La Direcció General d'Empresa i Indústria³ (DG ENTERPRISE) dona suport a les polítiques europees per a la competitivitat de la indústria i les empreses europees. Cal destacar que aquesta Direcció General convoca un programa plurianual orientat a la creació de serveis de govern electrònic.

La Direcció General de Recerca⁴ (DG RESEARCH) és responsable de la política de la UE en l'àmbit de la recerca i el desenvolupament tecnològic. Coordina les activitats europees amb les activitats dels diferents Estats membres, promou el paper de la ciència a la societat.

Un cop aclarit quines són les direccions generals relacionades amb el tractament de la societat de la informació, és necessari descriure alguns dels programes i ajuts al nostre abast. Quan demanem finançament per a una activitat és molt important fer-ho en el marc del programa corresponent. Sovint projectes que compleixen els requisits formals i de contingut són desestimats perquè no s'han presentat en el marc del programa que els correspon.

Les activitats de recerca europea s'estructuren en programes marc plurianuals. Actualment estem al Sisè Programa Marc, per al període 2003-2006

Les activitats de recerca europea s'estructuren en programes marc plurianuals. Actualment estem al Sisè Programa Marc, per al període 2003-2006. Entre les prioritats dels programes marc destacarem la recerca destinada a les tecnologies de la societat de la informació, promoguda pel programa IST (Information Society Technologies). Aquest programa té quatre objectius estratègics:

- ✓ Reforçar les àrees on Europa té un lideratge industrial i tecnològic.*
- ✓ Superar les febleses de les àrees crítiques per a la competitivitat europea i els reptes socials.*

³ http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/index_en.htm

⁴ http://europa.eu.int/comm/dgs/research/index_en.htm

- ✓ Explorar noves oportunitats i donar resposta a necessitats emergents.*
- ✓ Assegurar la coevolució de la tecnologia i les seves aplicacions, per tal de crear productes i serveis innovadors, tenint en compte qüestions com els requeriments d'usuaris, la usabilitat i l'accessibilitat de les tecnologies, entre d'altres.*

El pressupost d'aquests programes per al període 2003-2006 és elevat, ja que s'aproxima als 3.984 milions d'euros. L'IST s'estructura en una sèrie d'instruments per gestionar la recerca, entre els quals destaquen l'Integrated Project (IP), que té per objectiu la creació de sinergies entre grups d'investigadors d'arreu d'Europa, i el Network of Excellence (NoE), que pretén integrar de forma duradora activitats de recerca que ja existeixen.

El segon programa que estudiarem amb relació als ajuts de la UE són els fons estructurals. Aquests fons (FEDER, FSE, FEOGA-O i IFOP) són els instruments que utilitzen les institucions comunitàries per assolir els objectius de la política de cohesió econòmica i social recollits en el Tractat de la UE. Aquesta política es basa en l'establiment de tres prioritats: convergència, competitivitat regional i ocupació, i cooperació territorial. Dins de l'objectiu de la convergència, la promoció de la innovació i l'economia, basada en el coneixement, destaca com a àmbit d'intervenció.

Els fons estructurals es gestionen mitjançant programes, que són responsabilitat dels Estats membres

Els fons estructurals es gestionen mitjançant programes, que són responsabilitat dels Estats membres. Cada programa té assignada una autoritat gestora, que s'encarrega d'informar els beneficiaris potencials, de seleccionar els projectes i de monitoritzar-ne la implementació. Durant el període 2000-2006 s'han destinat 13 bilions d'euros a la promoció de projectes d'innovació i recerca a més de 150 regions de la UE.

El programa IDABC (Interoperable Delivery of European e-Government Services to Public Administrations, Business and Citizens) publica recomanacions, desenvolupa solucions i proveeix serveis que faciliten a les administracions públiques comunicar-se electrònicament i oferir serveis públics moderns als ciutadans i les empreses d'Europa. Les seves accions es divideixen en dues

categories: PCI (Projectes d'Interès Comú) i HM (Mesures Horitzontals). El primer programa IDABC, per al període 2005-2009, té un pressupost de 148,7 milions d'euros.

El programa e-Contentplus dona suport a la creació de continguts multilingües per a serveis innovadors en línia. És un programa plurianual, que durant el període 2005-2008 disposarà d'un pressupost de 149 milions d'euros, destinats a superar les barreres de les organitzacions i promoure solucions tècniques que millorin l'accessibilitat i la usabilitat del material digital en entorns multilingües.

Finalment, el programa e-Ten dona suport al desplegament transeuropeu de serveis electrònics, se centra especialment en els serveis públics i les àrees on Europa presenta un avantatge competitiu major. Posa un èmfasi especial en els serveis d'e-Government és a dir, e-serveis per a administracions públiques de tots els nivells. El programa es dota de 45 milions d'euros anuals i finança activitats de validació del mercat transeuropeu i el desplegament inicial de serveis.

Per acabar l'exposició, donem alguns consells pràctics:

- ✓ Cal començar identificant molt clarament els objectius del projecte, així com les línies de finançament disponibles i el calendari de les convocatòries.
- ✓ És important buscar els consorcis més adequats per a cada projecte.
- ✓ L'idioma de treball és l'anglès, per a l'elaboració de l'oferta, i durant l'execució del projecte. Recomanem fer-lo servir des del començament.
- ✓ És probable que no es tingui èxit en una convocatòria: és important no desesperar i tornar-ho a intentar.

La participació de les ciutats en els projectes europeus

Joan Batlle i Motserrat
Cap de projectes
internacionals
Ajuntament Barcelona

explotar la col·laboració entre diferents actors - ciutats, empreses, centres de recerca, societat civil- és determinant per impulsar la innovació en els serveis públics

La Comissió Europea ja establia, en el Pla d'acció e-Europa 2005¹, que cal impulsar la modernització dels serveis públics mitjançant un procés en què els usuaris (ciutadans i treballadors de les administracions públiques) han d'estar situats al centre. La recent Declaració de Manchester² estableix dos objectius cabdals que cal assolir l'any 2010: tots els ciutadans han de ser beneficiaris dels serveis públics en línia i les administracions públiques han de transformar els serveis per tal de fer-los més accessibles gràcies a la utilització de les noves tecnologies. Per aconseguir aquestes fites, la Declaració proposa buscar la col·laboració entre l'Administració pública, el sector empresarial i la societat civil, així com explorar usos innovadors de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

Així, doncs, explotar la col·laboració entre diferents actors - ciutats, empreses, centres de recerca, societat civil- és determinant per impulsar la innovació en els serveis públics. Des de les ciutats, podem contribuir-hi clarament mitjançant la participació activa en associacions i xarxes de ciutats (com Localret i Eurocities); facilitant la creació de clústers regionals especialitzats (o pols d'innovació) i participant-hi; promovent l'intercanvi d'experiències; participant en estudis i enquestes, i també participant en projectes europeus³ de l'àmbit de l'administració electrònica.

Participar en projectes europeus comporta molts beneficis per a la ciutat, ja que permeten explorar usos innovadors de

¹ e-Europe Action Plan, http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/index_en.htm

² Manchester e-Government Conference 2005, "Transforming Public Services", <http://www.egov2005conference.gov.uk/>, 24 de novembre de 2005

³ Entenem aquí per projectes europeus aquells projectes de R+D+i cofinançats per la Comissió Europea a través dels diferents marcs i iniciatives establerts per la mateixa Comissió

Els projectes europeus contribueixen a la projecció internacional de la ciutat i faciliten l'intercanvi d'experiències amb els altres països

les TIC i fomenten, a la vegada, el contacte amb universitats i centres de recerca, com també la col·laboració amb el sector privat. Els projectes europeus contribueixen a la projecció internacional de la ciutat i faciliten l'intercanvi d'experiències amb els altres països. D'altra banda, promouen la innovació entre les empreses del sector de les TIC. Finalment, cal dir que els projectes europeus estan cofinançats per la Comissió Europea. Aquestes característiques especials converteixen els projectes europeus en un actiu important per a la ciutat.

No obstant això, la participació en projectes europeus també presenta una sèrie de dificultats que cal tenir ben presents, com ara: una gestió administrativa específica; una forta competència entre els diferents projectes per obtenir el cofinançament de la Comissió; la necessitat que hi hagi una aposta inicial per part del mateix ajuntament (treball inicial a fons perdut), i la poca flexibilitat per introduir-hi canvis a posteriori un cop el projecte aprovat ja està en marxa. A més, cal esmentar que participar en aquests projectes no té sentit si no s'emmarquen en una estratègia global d'administració electrònica. Tampoc no podem avançar sense un suport polític o de la gerència. A més, els projectes no poden ser utilitzats en cap cas per resoldre la manca d'inversió ja que, com s'ha assenyalat abans, participar-hi requereix generalment un esforç econòmic i, tot i aconseguir el cofinançament europeu, aquest cobreix només una part dels costos del projecte.

Els projectes europeus també tenen riscos. Davant d'un grup participant tan heterogeni podem trobar-hi una manca de visió compartida, sense models comuns. Pot passar també que el projecte es gestioni de manera deficient o que els resultats ens siguin, al capdavant, poc útils.

En aquest sentit, una forta implicació per part de les ciutats, un lideratge clar des del sector públic, és clau, no únicament perquè representem els ciutadans, els usuaris, sinó perquè, a més, com a experts en la prestació de serveis al ciutadà, som els únics que podem garantir la utilitat dels resultats per al sector públic.

Per participar en projectes europeus cal seguir alguns consells:

- ✓ *Assegurar que hi hagi voluntat política.*
- ✓ *Tenir una estratègia d'administració electrònica clara.*
- ✓ *Escollir adequadament la proposta i els socis.*
- ✓ *Preparar adequadament la proposta i el procés de negociació.*
- ✓ *Organitzar la gestió del projecte de forma eficaç i apropiada.*

L'Institut Municipal d'Informàtica ha participat en diversos projectes europeus. El més recent és el projecte ICING, que es desenvoluparà entre 2006 i 2008. Aquest projecte pretén definir un model de ciutat digital en què els ciutadans i els elements urbans intercanviïn informació per tal de fer-la més habitable. El projecte HOPS s'inicià el 2004 i finalitzarà el desembre de 2006 i té per objectiu desenvolupar una plataforma multicanal d'atenció al ciutadà, per a la prestació de serveis públics més accessibles. ONTOGOV s'estén entre 2004 i 2006, amb la finalitat de proporcionar un entorn de desenvolupament de serveis públics reconfigurables. EURO-CITI és un programa desenvolupat entre 2000 i 2002, per tal de crear una plataforma de vot electrònic. PERMIS es va executar entre 2000 i 2002 i va explorar la gestió de rols i privilegis per als usuaris dels serveis en línia. Entre 1998 i 2000 es va implementar NET for NETS, per tal de crear un model de "finestreta única" municipal, i EXE, per establir una xarxa externa que fes possible informar el professorat de Barcelona sobre les TIC. Aquests projectes van estar precedits per GALA, entre 1998 i 1999, i DALÍ, entre 1996 i 1997, que van permetre que la web municipal es posés en marxa.